# Dutch sayings and idioms you will hear, with their meaning

Dutch sayings and idioms are everywhere: at work, on the news, in a WhatsApp group and in the free texts on this site. The 50 below are the ones you actually hear at A2 and B1, not the school list of proverbs. Each table gives the Dutch, what the words say literally, what the expression means and one example sentence; A2 marks the ones you can start using early, the rest are B1.

## Dutch idioms, sayings and proverbs: the words

Dutch has three words for these expressions, and people mix them up. An uitdrukking (expression, idiom) is any fixed combination of words with a figurative meaning: de kat uit de boom kijken is not about a cat. A spreekwoord (proverb, saying) is a whole sentence with a piece of wisdom in it, always in the same words: Na regen komt zonneschijn. A gezegde is a fixed phrase without a verb, such as een appeltje voor de dorst. For a learner the difference does not matter much; what matters is to recognize them when they come past.

Most of the words in them are ordinary: boom, water, deur, hand, all among the 1,000 most common Dutch words, and kat is in the everyday words on the same page. The meaning is what you cannot guess, so each row below gives it next to the literal words. Learn to understand all 50 first, then pick five to use.

## Water and weather

A country of dikes and rain talks in water. These seven come up in the news, at work and in the weather chat at the coffee machine.

**Dutch idioms about water and weather**

**Het regent pijpenstelen.**
Literally: It is raining pipe stems.
Meaning: It is pouring, in long thin lines of rain.
Example: Neem een paraplu mee, het regent pijpenstelen.
Level: B1

**in het water vallen**
Literally: to fall into the water
Meaning: to fall through, to be canceled (a plan, a party, an outing)
Example: Door de regen viel het feest in het water.
Level: B1

**het hoofd boven water houden**
Literally: to keep your head above water

Meaning: to just about manage, usually with money
Example: Met twee banen houdt ze het hoofd net boven water.
Level: B1

**Dat staat als een paal boven water.**
Literally: That stands like a pole above the water.
Meaning: That is certain, nobody doubts it.
Example: Dat ze de beste van de klas is, staat als een paal boven water.
Level: B1

**Dat zet geen zoden aan de dijk.**
Literally: That puts no sods of turf on the dike.
Meaning: That does not help much.
Example: Vijf euro per maand sparen zet geen zoden aan de dijk.
Level: B1

**water bij de wijn doen**
Literally: to put water in the wine
Meaning: to compromise, to ask for less than you wanted
Example: Ze moesten allebei water bij de wijn doen.
Level: B1

**uit de lucht komen vallen**
Literally: to fall out of the sky
Meaning: to come out of nowhere, completely unexpected
Example: Zijn ontslag kwam niet uit de lucht vallen.
Level: B1

The weather itself is a greeting. The A2 text Het weer in Nederland puts it this way: Nederlanders praten veel over het weer. In de lift, bij de bakker, op het werk. ‘Wat een weer, hè?’ Dat is een vraag, maar ook een begroeting. (The Dutch talk about the weather a lot. In the elevator, at the bakery, at work. "What weather, huh?" That is a question, but also a greeting.) And a dry day is a good day: ‘In Nederland is droog weer al goed weer.’ How to answer such a greeting is on Dutch greetings.

## The body

Knees, backs, eyes, teeth and toes. Four of these are A2. Iets onder de knie hebben, iets achter de rug hebben and iets in de gaten houden are so common that they hardly feel like idioms anymore, and het puntje van mijn tong you will need in every lesson.

**Dutch idioms with parts of the body**

**iets onder de knie hebben**
Literally: to have something under your knee
Meaning: to have gotten the hang of something
Example: Na een maand had ik het fietsen in de stad onder de knie.
Level: A2

**iets achter de rug hebben**
Literally: to have something behind your back

Meaning: to be done with something, often something hard
Example: Gelukkig, het examen is achter de rug.
Level: A2

**iets in de gaten houden**
Literally: to keep something in the holes (probably an old word for the eyes)
Meaning: to keep an eye on something
Example: Houd je de tijd in de gaten? De bus gaat om acht uur.
Level: A2

**een oogje in het zeil houden**
Literally: to keep a little eye on the sail
Meaning: to keep watch, to make sure nothing goes wrong
Example: Kun jij vanavond een oogje in het zeil houden bij de kinderen?
Level: B1

**Het ligt op het puntje van mijn tong.**
Literally: It lies on the tip of my tongue.
Meaning: I almost have the word, but it will not come.
Example: Hoe heet die straat ook alweer? Het ligt op het puntje van mijn tong.
Level: A2

**met de mond vol tanden staan**
Literally: to stand with your mouth full of teeth
Meaning: to be lost for words
Example: Toen de klant boos werd, stond hij met de mond vol tanden.
Level: B1

**de handen uit de mouwen steken**
Literally: to put your hands out of your sleeves
Meaning: to get down to work
Example: Genoeg gepraat, we steken de handen uit de mouwen.
Level: B1

**lange tenen hebben**
Literally: to have long toes
Meaning: to be quick to take offense
Example: Pas op met grapjes over zijn werk, hij heeft lange tenen.
Level: B1

**iemand een hart onder de riem steken**
Literally: to put a heart under someone's belt
Meaning: to encourage someone who is having a hard time
Example: Haar berichtje stak me een hart onder de riem.
Level: B1

## Animals

Cats, monkeys, mosquitoes and ducks. Een ezelsbruggetje is the one you will hear in every Dutch class, because the best-known one, 't kofschip, is how Dutch children learn the past tense; it is explained on Dutch verb conjugation.

**Dutch idioms with animals**

**de kat uit de boom kijken**

Literally: to watch the cat out of the tree
Meaning: to wait and see before you act
Example: Op een nieuwe werkplek kijk ik eerst de kat uit de boom.
Level: B1

**Nu komt de aap uit de mouw.**
Literally: Now the monkey comes out of the sleeve.
Meaning: Now the real reason or the truth comes out.
Example: Hij wilde dus geld lenen. Daar kwam de aap uit de mouw.
Level: B1

**van een mug een olifant maken**
Literally: to make an elephant out of a mosquito
Meaning: to make a mountain out of a molehill
Example: Het is maar een krasje. Je maakt van een mug een olifant.
Level: B1

**twee vliegen in één klap slaan**
Literally: to hit two flies in one blow
Meaning: to kill two birds with one stone
Example: Met die cursus sla ik twee vliegen in één klap: Nederlands leren en mensen ontmoeten.
Level: B1

**over koetjes en kalfjes praten**
Literally: to talk about little cows and little calves
Meaning: to make small talk
Example: Bij de koffieautomaat praten we over koetjes en kalfjes.
Level: B1

**een ezelsbruggetje**
Literally: a little donkey bridge
Meaning: a memory aid, a trick for remembering something
Example: Voor de verleden tijd gebruik ik een ezelsbruggetje: 't kofschip.
Level: A2

**een vreemde eend in de bijt**
Literally: a strange duck in the hole in the ice
Meaning: the odd one out in a group
Example: Als enige man in de klas was hij een vreemde eend in de bijt.
Level: B1

## Food

Apples, eggs, cheese and cake. Two of these are the first idioms many learners pick up, because they are short and people say them with a smile: Dat is een eitje and Helaas pindakaas.

#### Dutch idioms about food

**een appeltje voor de dorst**
Literally: a little apple for the thirst
Meaning: money saved for hard times
Example: Elke maand zet ze 50 euro apart, als appeltje voor de dorst.
Level: B1

**ergens geen kaas van gegeten hebben**
Literally: to have eaten no cheese of something
Meaning: to know nothing about a subject
Example: Van belastingen heb ik geen kaas gegeten.
Level: B1

**Dat is een eitje.**
Literally: That is a little egg.
Meaning: That is easy.
Example: Die toets? Dat was een eitje.
Level: A2

**Dat is andere koek.**
Literally: That is different cake.
Meaning: That is something else entirely, and harder.
Example: Lezen gaat goed, maar bellen in het Nederlands, dat is andere koek.
Level: B1

**Het is weer koek en ei.**
Literally: It is cake and egg again.
Meaning: They get along again, the quarrel is over.
Example: Na de ruzie is het weer koek en ei tussen de buren.
Level: B1

**voor een appel en een ei**
Literally: for an apple and an egg
Meaning: for next to nothing
Example: Ik heb die fiets voor een appel en een ei gekocht.
Level: A2

**in de soep lopen**
Literally: to run into the soup
Meaning: to go wrong (of plans)
Example: Door de storing liep de hele planning in de soep.
Level: B1

**mosterd na de maaltijd**
Literally: mustard after the meal
Meaning: too late to be of any use
Example: Dat advies is mosterd na de maaltijd: ik heb al getekend.
Level: B1

**Helaas pindakaas.**
Literally: Unfortunately, peanut butter.
Meaning: Too bad. A rhyme, informal, said with a shrug.
Example: Geen kaartjes meer? Helaas pindakaas.
Level: A2

## Money

Two expressions for having too little of it, and two for spending it faster than it comes in.

**Dutch idioms about money**

**een gat in je hand hebben**
Literally: to have a hole in your hand

Meaning: to spend money as soon as you have it
Example: Mijn broer heeft een gat in zijn hand.
Level: A2

**de eindjes aan elkaar knopen**
Literally: to tie the ends together
Meaning: to make ends meet
Example: Met één salaris is het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen.
Level: B1

**geld over de balk gooien**
Literally: to throw money over the beam
Meaning: to waste money
Example: Een nieuwe telefoon elk jaar? Dat is geld over de balk gooien.
Level: B1

**op de kleintjes letten**
Literally: to watch the little ones
Meaning: to be careful with money, down to the small amounts
Example: Dit jaar moeten we op de kleintjes letten.
Level: B1

## Work, plans and decisions

These are the idioms of meetings, emails and the news: how a decision is made, put off or forced. De knoop doorhakken and een slag om de arm houden are two you will hear in almost every Dutch workplace.

#### Dutch idioms about work, plans and decisions

**de knoop doorhakken**
Literally: to cut through the knot
Meaning: to make the decision at last
Example: Na weken twijfelen hakte ze de knoop door: ze gaat verhuizen.
Level: B1

**alles uit de kast halen**
Literally: to take everything out of the cupboard
Meaning: to do everything you can
Example: Voor het examen haalde hij alles uit de kast.
Level: B1

**een slag om de arm houden**
Literally: to keep a turn of rope around your arm
Meaning: to not promise fully, to keep an option open
Example: Ik denk dat ik kan komen, maar ik houd een slag om de arm.
Level: B1

**iets op de lange baan schuiven**
Literally: to push something onto the long track
Meaning: to put something off, with no new date
Example: De verbouwing is op de lange baan geschoven.
Level: B1

**een stok achter de deur**

Literally: a stick behind the door
Meaning: something that forces you to do what you planned
Example: Een cursus met een examen is een goede stok achter de deur.
Level: B1

**door de bomen het bos niet meer zien**
Literally: to no longer see the forest through the trees
Meaning: to lose the overview in all the details
Example: Zoveel regels: ik zie door de bomen het bos niet meer.
Level: B1

**met de deur in huis vallen**
Literally: to fall into the house with the door
Meaning: to get straight to the point
Example: Ik val maar meteen met de deur in huis: ik stop met de cursus.
Level: B1

**de moeite waard zijn**
Literally: to be worth the trouble
Meaning: to be worth it
Example: Het was ver fietsen, maar het strand was de moeite waard.
Level: A2

## Dutch sayings you will hear

Proverbs are a smaller part of everyday Dutch than the idioms above, and most of the school list you can leave alone. These six are the ones people really say, five proverbs and one fixed phrase, often with a smile, and the first one tells you more about the Netherlands than any guidebook.

#### Dutch sayings people say today

**Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.**
Literally: Just act normal, that is crazy enough.
Meaning: Do not show off. The most Dutch saying there is; often shortened to Doe normaal.
When you hear it: when someone shows off, spends big or makes a fuss
Level: A2

**Oost west, thuis best.**
Literally: East, west, home is best.
Meaning: There is no place like home.
When you hear it: when someone is back from a trip
Level: A2

**Na regen komt zonneschijn.**
Literally: After rain comes sunshine.
Meaning: Better times follow bad times.
When you hear it: to comfort someone after a setback
Level: A2

**Komt tijd, komt raad.**
Literally: Comes time, comes counsel.
Meaning: Give it time and an answer will come.
When you hear it: when nobody knows yet what to do

Level: B1

**Als de kat van huis is, dansen de muizen op tafel.**
Literally: When the cat is away from home, the mice dance on the table.
Meaning: With the boss or the parents away, people do as they please.
When you hear it: when the manager is on vacation
Level: B1

**Kort en krachtig.**
Literally: Short and powerful.
Meaning: Short and to the point.
When you hear it: about an email, a speech or an answer that says enough in a few words
Level: A2

## How to use a Dutch idiom

1. **Understand first, use later.** You need to recognize all 50 to follow a conversation or a news item. You need to say only a handful. At A2, the useful ones are the plain fixed phrases: in de gaten houden, achter de rug, de moeite waard, een eitje.

2. **Keep the words fixed.** An idiom does not take synonyms. It is de kat uit de boom kijken, never a dog or a hedge, and twee vliegen in één klap, not three. Dutch people will understand a changed version, and smile.

3. **The verb still changes.** The fixed part is the picture; the verb conjugates as always, and a separable verb splits: ze hakte de knoop door, ik heb het onder de knie, hij heeft alles uit de kast gehaald. The forms are on Dutch verb conjugation.

4. **Mind the register.** Helaas pindakaas, een eitje and koetjes en kalfjes are for friends and colleagues, not for a letter to the gemeente. The sayings in the last table are fine anywhere; Doe maar gewoon can sound like a reproach.

5. **Do not translate English idioms.** It is raining cats and dogs is het regent pijpenstelen (you may hear het regent katten en honden, a word-for-word translation from English, but pijpenstelen is the Dutch one). A piece of cake is een eitje. Break a leg is simply succes. When in doubt, say it in plain words: the 100 sentences on basic Dutch words and phrases carry you through most of the day without a single idiom.

## See it in a text

The free texts on this site are written in plain Dutch, so idioms are rare in them, and that is on purpose. A few fixed expressions do come past, word for word:

- **In Friesland meten 22 rayonhoofden het ijs, en elk van hen houdt een stuk van de route in de gaten.** In Friesland 22 district heads measure the ice, and each of them keeps an eye on one part of the route. (De Elfstedentocht, B1)

- **Ingrid begint elke vergadering met dezelfde woorden: ‘Kort en krachtig, mensen!’** Ingrid starts every meeting with the same words: "Short and to the point, people!" (Een gedicht voor de baas, A2)
- **Toch is inleveren de moeite waard.** Still, handing them in is worth the effort. ( Statiegeld, B1)
- **Toen stak Linda haar hoofd om de deur.** Then Linda put her head around the door. ( Trakteren, B1)
- **Om tien uur komt de buurvrouw op de koffie.** At ten the neighbor is coming over for coffee: op de koffie komen is the fixed phrase for a visit. (Melk op zondag, A1)

## Read next

Idioms stick when you meet them in a story, not in a list. The free B1 texts on Dutch reading practice B1 are where the fixed expressions start to appear in the dialogue, with a glossary that explains each one on first use; Dutch reading practice A2 has the shorter stories about daily life, where plain fixed phrases such as op tijd come first.

For a longer read at A2, Dracula is out as a paperback and on Kindle, retold in easy Dutch with an English glossary. The first B1 volume of the series, Frankenstein, is out now in paperback.

#### What is the most famous Dutch saying?

Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg: just act normal, that is crazy enough. It sums up a Dutch dislike of showing off, and people often say only the first half, or Doe normaal.

#### What is the difference between a Dutch spreekwoord and an uitdrukking?

An uitdrukking is any fixed combination of words with a figurative meaning, such as de kat uit de boom kijken. A spreekwoord is a whole sentence with a piece of wisdom in it, always in the same words, such as Na regen komt zonneschijn. A gezegde is a fixed phrase without a verb. In everyday Dutch people use the three words loosely.

#### What does helaas pindakaas mean?

Literally "unfortunately, peanut butter". It means too bad, and it is said with a shrug when something small goes wrong: no tickets left, the shop is closed. It rhymes, it is informal, and it is friendly.

#### How many Dutch idioms do I need to know?

Enough to follow a conversation: the 50 on this page cover the ones you hear most at A2 and B1. You do not need to use them. Start with the plain fixed phrases, such as in de gaten houden and achter de rug, and add the colorful ones when you have heard a Dutch person

say them.